

การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมือง
ท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง
อำเภอสอง จังหวัดแพร่

Buddhadhamma Integration for Promoting the Role of Local Politicians in the
Community Development of the Ban Klang Subdistrict Administrative
Organization at Song District of Phrae Province

วิลาวัลย์ รตจัน
Wilawan Rottajeen

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Phrae Campus
Corresponding Author E-mail: babesister@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง หลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนฯ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ประชากร ประชากรที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ จำนวน 354 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.87) และระดับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.81)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนฯ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = .926^{**}$) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. การบูรณาการตามหลักธรรม พบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่หลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งประกอบด้วย 1) ทาน การให้ 2) ปิยวาจา การรู้จักพูดจาไพเราะ อ่อนหวาน 3) อัตถจริยา การรู้จักเกื้อกูลกัน 4) สมานัตตตา รู้จักการวางตัวสม่ำเสมอ ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในน้ำใจของผู้อื่นในการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข จะช่วยขัดเกลาและขจัดความขัดแย้ง สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดในชุมชน ทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ: 1.บูรณาการ; 2. นักการเมืองท้องถิ่น; 3. พัฒนาชุมชน; 4. สังคหวัตถุ 4

ABSTRACT

This research article aimed to: 1) to study the role of local politicians in community development of Ban Klang Subdistrict Administrative Organization, Song District, Phrae Province 2) to study the relationship between 4 principles of Sangahavattu and the role of local politicians in community development 3) to present guidelines for integrating Buddhist principles to promote the role of local politicians in community development. It is a combined method research. by quantitative and qualitative research, The population and sample are Population aged 18 years and over in the area of Ban Klang Subdistrict Administrative Organization, numbering 354 people and qualitative research. Use in-depth interviews with 10 key informants or people using interview forms and questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics.

The research found that:

1. The 4 principles of Sangahavattu and the role of local politicians in community development are overall at a moderate level ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.87) and the level of roles of local politicians in community development. Overall, it is at a high level ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.81).
2. The relationship between the 4 principles of Sangahavattu and the role of local politicians in community development overall has a very high positive relationship ($r = .926^{**}$). There is a strong positive relationship. It is statistically significant at the 0.01 level, so the hypothesis is accepted.
3. Integration: It was found that it should be carried out according to the 4 Sangahavattu principles, which are the principles of interdependence. Helping many people live together happily. Helps refine and eliminate conflicts. Make people live happily together in society. can be integrated into community development.

Keywords: 1. Integration; 2. Local Politicians; 3. Community Development; 4. Sangahavattu 4

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข แบ่งการปกครองออกเป็น 3 ส่วนตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 คือส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น (พระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534, 2534) โดยมีเจตนารมณ์ที่จะกระจายอำนาจการปกครองออกจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและพึ่งพาตนเอง ซึ่งได้ให้อำนาจแก่ประชาชนในการเลือกผู้นำโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง มักจะเรียกกันว่านักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะใช้อำนาจบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ปัจจุบันการเมืองท้องถิ่นมีการแข่งขันค่อนข้างสูง ประชาชนต้องการผู้นำที่มีศักยภาพในการนำพาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้า ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงกล่าวได้ว่า ชุมชนจะพัฒนาไปมากน้อยเพียงใดจะสามารถดึงดูดทรัพยากรที่มี มาบริหารจัดการให้เกิดความคุ้มค่า ยั่งยืนได้ในระดับใด ขึ้นอยู่กับความสามารถและบทบาทของผู้นำในท้องถิ่นนั้น

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทผู้นำ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาชุมชน ผู้นำจึงต้องมีภาวะความเป็นผู้นำเพื่อเป็นกรอบหรือแนวปฏิบัติตามนโยบายนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนา ผู้นำต้องมีกระบวนทัศน์ใหม่ ๆ ต้องรู้จัก เข้าใจ แนะนำ ช่วยเหลือและสั่งการตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันมีการเร่งพัฒนาระบบราชการแนวใหม่ ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมสมัยใหม่ ตามนโยบายการปฏิรูประบบราชการ การเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้นำจึงต้องพัฒนาบทบาทตนเอง ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ทันกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน ซึ่งการจะพัฒนาชุมชนนั้นมีความเป็นที่จะต้องพัฒนาทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของชุมชน นั่นก็คือ “คน” (People) และคนที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาชุมชนก็คือ “ผู้นำชุมชน” (Community Leaders) การพัฒนาชุมชนส่วนมากมักเกิดจากวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชนที่เป็นผู้กระตุ้น และนำพาสมาชิกในชุมชนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมาย เพราะผู้นำคือคีย์แมนหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชน การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจะบรรลุเป้าหมายเป็นไปตามความต้องการของสมาชิกในชุมชนหรือการก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือไม่ “ผู้นำ” มีส่วนสำคัญให้เกิดการบรรลุผลและการพัฒนาที่ยั่งยืน จากการศึกษางานวิจัยด้านบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน ทำให้ทราบถึงปัญหาของบทบาทในหลายประเด็น เช่น ด้านการพัฒนาด้านบทบาทหน้าที่ในการสื่อสาร ด้านความสามารถในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตน การขาดความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน (สมพงษ์ เกศานุช และคณะ, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ถึงการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน และเพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่
- 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่าง 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก นำเสนอข้อมูลแบบบรรยายเชิงพรรณนา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ จำนวน 354 คน 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านพุทธศาสตร์ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) วิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งจะมีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามวิธีของลิเคิร์ท โดยกำหนดคะแนนไว้ 5 ระดับ (ซึ่งวิเคราะห์จากกรอบแนวคิดหรือสมมติฐานสำหรับศึกษาการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน จำนวน 354 คน) 2) วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ข้อคำถามแนวทางการบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนฯ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยมีการจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลจากผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์ ประเด็นข้อคิดต่าง ๆ ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยลงภาคสนามติดต่อประสานขอความอนุเคราะห์นัดสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการจัดทำหนังสือขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 10 รูปหรือคน และทำการเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงและจดบันทึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และนำผลมาทำการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนาในเนื้อหาประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและเนื้อหาตามประเด็น เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยการศึกษาาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 58 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ผลการศึกษาาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการ ด้านการสื่อสาร ด้านการคล้อยตาม และด้านความสามารถ พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบ

แบบสอบถามด้านความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 อยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 3.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 อยู่ในระดับปานกลาง 3) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการคล้อยตาม มีค่าเฉลี่ย 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 อยู่ในระดับปานกลาง 4) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ย 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.926^{**}$) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัยแนวทางการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่าการดำเนินการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักในการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยขัดเกลาและจัดความขัดแย้ง ทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข สามารถบูรณาการในการพัฒนาชุมชนได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมพบว่า ผลการศึกษาระดับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศิวิสินธุ์ จานสมปนโน (กันทะเรียน) (2565) ที่สรุปว่า ผู้บริหารท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น และเพื่อปรับปรุงในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ และเพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างเพียงพอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ 1) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความต้องการ มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการคล้อยตาม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 4) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความสามารถ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 กับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.926^{**}$) ด้านที่มีความสัมพันธ์ที่สูงที่สุด ได้แก่ ด้านความต้องการ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.910^{**}$) รองลงมา คือ ด้านการคล้อยตาม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.887^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.885^{**}$) และด้านความสามารถ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.885^{**}$) ประกอบไปด้วย 1) ความสัมพันธ์ระหว่างด้านทาน กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.869^{**}$) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างด้านปิยวาจา กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.879^{**}$) ความสัมพันธ์ระหว่างด้านอัตถจริยากับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.887^{**}$) 4) ความสัมพันธ์ระหว่างด้านสมานัตตตา กับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก ($r=.889^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี วิชยวงษ์ และคณะ (2562) ที่สรุปว่า หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคล จะช่วยประสานชุมชนไว้ให้เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน และช่วยให้ปัญหาในสังคมลดลงให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนสงบสุขมากขึ้น

3. การศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า

ควรดำเนินการตามหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น อันประกอบด้วย 1) ด้านทาน (การให้) นักการเมืองท้องถิ่น ต้องมีจิตอาสา เสียสละ ช่วยเหลือประชาชนด้วยความเต็มใจ แบ่งปันสิ่งของแก่ผู้ด้อยกว่า ให้ความรู้ ให้ความร่วมมือกับชุมชนและคนในชุมชน ให้ความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ประชาชนด้านต่าง ๆ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานและประชาชนในชุมชน มีความเสียสละทำงานด้วยความตั้งใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จริงใจต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการสร้างความสามัคคีในการทำงานให้เกิดผลประโยชน์อย่างสูงสุดต่อการพัฒนาชุมชน 2) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) นักการเมืองท้องถิ่น ควรต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีวาจาที่สุภาพ ไพเราะ กริยาท่าทาง ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีความจริงใจ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน มีทักษะในการชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีติดตามและประเมินผลกิจกรรม พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ 3) ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) นักการเมืองท้องถิ่น มีจิตอาสา เสียสละ มีใจรักในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลคนในชุมชน ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทน มุ่งหวังประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น 4) ด้านสมานัตตตา (ความเสมอต้นเสมอปลาย) นักการเมืองท้องถิ่น ควรวางตนเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เหมาะสมกับฐานะวางตนเสมอต้นเสมอปลาย เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตนด้วยความเที่ยงตรงเป็นธรรม ให้ความเสมอภาคกับประชาชนทุกคนตามหลักประชาธิปไตย ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระโสภณโสภณ (ทองสม) และคณะ (2563) ที่สรุปว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา แก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยใช้หลักทาน คือ การให้ การเสียสละ แก้ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตนโดยใช้หลักปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน แก้ปัญหาการขาดความเสียสละ โดยใช้หลักอัตถจริยา คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้หลักสมานัตตตา คือ การวางตนพอดี

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผลจากการศึกษาการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า การนำหลักสังคหวัตถุ 4 คือ หลักธรรม 4 ประการที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่แสดงพฤติกรรมที่คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้อื่นและการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม การสงเคราะห์ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้ที่ยด้อยกว่า การใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะในการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ถูกต้องตามกาลเทศะ น่าเคารพและเหมาะสม มาบูรณาการร่วมกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้ตรงประเด็น และเหมาะสมกับพื้นที่ต่อไป

ภาพที่ 1 การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่น ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยผู้วิจัยสรุปได้เป็น VATNM Model

สรุป

บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนนั้น มีความสำคัญในการผลักดันให้การพัฒนาชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งในการพัฒนาแต่ละกระบวนการนั้นจะต้องเริ่มต้นพัฒนาที่ตัวเองก่อน และพื้นฐานของการพัฒนาที่ดีจะต้องอยู่บนหลักธรรมของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสังคหวัตถุธรรม ถือเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน อันประกอบไปด้วยองค์ธรรมทั้ง 4 คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ทั้งนี้จากการศึกษาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนจะเกิดการพัฒนาดังนั้น คนที่อยู่ในสังคมจะต้องรู้จักบทบาทของตนเอง จะต้องมีความดี มีศีล มีปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้นำที่จะต้องมีความดีที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น โดยพบว่าผู้นำจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาชุมชนภายใต้การบูรณาการหลักสังคหวัตถุธรรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ช่วยเหลือสงเคราะห์เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดการมีส่วนร่วม สร้างความรักความสามัคคีของคนในชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่คนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคือทั้งทางด้านกายภาพและจิตใจ เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ได้รับประโยชน์สูงสุด สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมกิจกรรมด้านคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะนโยบายการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง

1.2 นักการเมืองท้องถิ่นควรเป็นผู้มีทักษะในการประสานงาน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการของหน่วยงานกับหน่วยงานภาครัฐภายนอก หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีศักยภาพที่จะช่วยผลักดันกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาชุมชนให้เป็นรูปธรรม

1.3 นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในด้านที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เช่นด้านการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาและต่อยอดด้านอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีความยั่งยืนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่และประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาเรื่อง ทักษะการสร้างแรงจูงใจ ทักษะในการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ในการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

2.2 ควรศึกษาเรื่อง ทักษะการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ การเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

2.3 ควรศึกษาเรื่องสภาพปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ปัญหาเชิงลึก รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของนักการเมืองท้องถิ่นในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534. (2534, 4 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 156. หน้า 3.

พระศิวนันท์ ฐานสมปนโน (กันทะเรียน). (2565). ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

พระโสภณ โสภณ (ทองสม), พระครูโฆสิตวิธานกุล, และพระครูวิจิตรศีลาจาร. (2563). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคาอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 7(3), 15-25. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/241035>

มนตรี วิชัยวงศ์, เจริญ กระพิล, และกมล บุตรขารี. (2562). การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของชุมชนการ เคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 10(1), 169-179. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yri/article/view/202868>

สมพงษ์ เกษานุช, ธนู ทดแทนคุณ, เบญจรงค์ พื้นสะอาด , สัณญา เคนาภูมิ, ชื่นนภา หนั้นแดง, และเกษภา ผาทอง. (2562). บทบาทผู้นำกับกระบวนการพัฒนาชุมชน. วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ, 1(3), 293-306. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/art/article/view/243243>